

Porozumění druhému

„Was die anderen sagen, ist für mich wichtiger als das, was ich sage. Darum habe ich jetzt ausgesprochene Unlust beim Worthalten. ...“

(Odo Marquard, ex: Transzendental-philosophische Normenbegründungen. Ed. Willi Oelmüller. Paderborn 1978, S. 217.)

Považuji toto prohlášení za vysoce problematické, pokud by bylo míněno nikoli jen řečnický, jako deklarace osobní slušnosti či mravnosti, nebo jako zajímavost do diskuse. To, co říkají ti druzí, přesněji, co říká určitý „ten druhý“, je důležité, když se jím a jeho myšlením právě zabývám, když mi oprávněně jde o to, co on nejen říká, ale co tím myslí a proč tak myslí. Ale i pak jsem a zůstávám to já, kdo se zajímá o toho určitého druhého a kdo na něho myslí, kdo se pokouší myslet, co on si myslel nebo myslí. A pak podle okolností, které musím zase já sám zvážit, mohu považovat za důležitější, co si myslí a co říká ten určitý druhý, ale stejně tak se může stát, že v kritickém odstupu budu za důležitější považovat to, co si já myslím o tom určitém druhém a o tom, co si on myslel nebo myslí.

(Písek, 160220-1.)